

մուսաւ է մեր և Յունաց մէջ ծագած
Բեթլեհէմի եկեղեցւոյ միւշտէրէկու-
թեան խնդիրը քննելու Յոյնք տես-
ներով որ մեր իրաւունքները իւրա-
ցներու իղծներին տնկատար մնաց, լի
տուութեամբ և անիրաւութեամբ բո-
ղոք մի կողմէն Բ. Դուռը, որպէս թէ
Հայք Յունաց իրաւունքները կը բռ-
նաբարեն. Բ. Դուռն ևս Յունաց
անխիղճ զրպարտութիւններէն պատ-
րուելով, կառավարչին հրաման կընէ
որ Հայք Յունաց իրաւունք չդպչին և
կառավարիչն եկած հրամանագիրը
ըստ իւր քմաց և 'ի նպատակ Յունաց
մեկնելով' հրաման կը տայ Յունաց,
որ ուղածներն պէս Գալիս, խեղա-
թիւրելով միանգամայն արգելման
հետագիւրը, թէ Բ. Դուռն արգելած
է ոչ թէ մերի ձեռքունի կից պատու-
հաններն, այլ անսնցմէ վար եղած-
ները և Յոյնք ամբոյս 19 ին կառավա-
րութեան զինուց զօրութեամբ կու-
գեն Գալիս մեր սեպհական տեղերը.
տեղւոյն մեր միաբանութիւնը այս
անիրաւութեան դէմ բռնու ճգամբ
կընդդիմանայ և կարգելի Յունաց
մտադրած իրաւարարութիւնը և
միանգամայն եղելութիւնը Ս. Աթո-
ռոյս կառավարութեան կը հաղորդէ,
որով Յոյնք չեն յաջողիր աւելել.
բայց ի յազուրդ իրենց չարութեան
մեր մէկ կանգնողը կը կոտորեն. ան-
միջապէս բողոքներ կուղղուին առ
Կառավարիչն. պատասխաններ կը
տայ միմեանց հակառակս. միւս
կողմէն միաբանութիւնը տեսնելով
որ Յոյնք մարդիկ կը զրկեն մեծ զօ-
րութեամբ իրենց չարութիւնը 'ի
գործ գնելու. սաստիկ կը յուզի և
քանի մի եղբայրներ անմիջապէս
Բեթլեհէմ կերթան իրենց եղբարց
օգնելու և ազգային նուիրական ի-
րաւունքներն անաղարտ պահելու:

Երկրորդ օրը զորաց ընդհանուր
հրամանատարը որ պաշտօնապէս Բեթ-
լեհէմ զրկուած էր կառավարչին իւր
անիրաւ հրամանը 'ի գործ գնելու,
մեր եկեղեցին զօրքերով կը լեցնէ և
փորձ կը փորձէ ամեն միջոցներով մեր
իրաւունքները Յունաց ոտնակոխ ք-
նել տալու. սակայն տեսնելով որ մի-
աբանութիւնը պատրաստ է մեռնել,
քան թէ ազգային իրաւունքները
ոտնակոխ տեսնել. տեսնելով որ ա-
մենք ալ յօժարութեամբ իրենց գը-
լուխը կը խոնարհեն տէրութեան սու-
րին՝ յայտարարելով թէ տէրութիւ-
նը այսպիսի բռնական հրաման բնաւ
չտար, ինտ կը թողու գործը և եղե-
րութիւնը կառավարչին կը հեռագրէ.
միաբանութիւնն ալ Ս. Աթոռոյս ան-
միջապէս գարձեալ բողոք մի կող-
ղուի, յառաջ բերելով հրովարտա-
կաց հրամանը, բացատրելով վերջին
հրամանագրի ճիշդ իմաստը, պահան-
ջելով Յունաց այս մասին ունեցած
բացայայտ մէկ հրամանագիրը, ներ-
կայացնելով իւր գրեթե հակառու-
թիւնը, սակայն նա ամենին ան-
պատասխան թողլով սոյն գիրը, վերջ-
նալուսին մէկ խումբ զօրք ևս կը զըր-
կէ մի և նոյն ժամանակ Սիւֆիթին
իտարէի տեղացի տաճիկ երկու ժո-
ղովական և արձանագրութեանց տե-
տւոյն կը զրկէ Ս. Պատրիարքին ար-
իւնհեղութիւն ուղաւարտելու, Ս. Պատ-
րիարքը ամեն կերպիւ կը պաշտպա-
նէ տէրութեան հրովարտակա իրեն
յանձնուած ազգային իրաւունքները,
և կը յայտարարէ թէ բնաւ չլրնար
ներել որ ազգին իրաւունքներէն մա-
զիւ չափ Յունաց զօհուին. և առ այս
Օսմանեան երջանկայիշատակ Սուլթա-
նը կը համառօտէ. և հրամանագրի
ճիշդ իմաստը կրկին բացատրելով
իւր գրոյն պատասխանը կուգէ. բայց

տրձանագրութեանց տեսուչը հրա-
վարականերուն ունին չգնելով՝ նոր
և գաղտնագողի պատրաստուած ար-
ձանագրութիւններով կը պատասխա-
նէ, ըսելով թէ հրովարտականերէն նա-
խապատիւ են հարձանագրութիւնք,
որք անիրաւութեամբ, բռնութեամբ
և զինու զօրութեամբ 'ի գործ գըր-
ւած յափշտակութեանց արձանագ-
րութիւններ են. և ընդ նմին կ'ըն-
պառնայ թէ արիւնհեղութիւն պիտի
պատահի և պատասխանատուն Դուռք
պիտի լինի թափուած արեան և տ-
պրատած տէրութեան:

Ս. Պատրիարքը կը բողոքէ այս
խօսքերուն դէմ՝ յայտնելով որ Հա-
յոց ազգը միայն հրովարտականերով
իր իրաւունքը կը պաշտպանէ, և ոչ
մէկ ժամանակ խռովութեան, կռուոյ
և ապստամբութեան նշոյններ իսկ
չեն տեսնուած. և թէ դուք շատ
լաւ գիտէք թէ յօւմէ՞ ծագած է
ապստամբութիւն և կը ծագի. դուք
ինձ արիւնհեղութիւն կը պառնաք.
մինչդեռ ես իրաւունք կը գոչեմ՝ ըստ
հրովարտակաց. սպասեցէք գոնէ
մինչև Բ. Դուռը ուղղած հեռագրիս
պատասխանին. սակայն նոքր կը
վերակրկնեն իրենց առաջին խօսքե-
րը: Ս. Պատրիարքը ալ ևս չկարե-
նալով հանդուրժել, յուզեալ կը գո-
չէ. կառավարութիւնը քանի որ չը
յարգէր հրովարտակաները, քանի որ
նոր արձանագրութիւնները հրովար-
տականերէն նախապատիւ կը համարի-
քանի որ միաբանութիւնն կատարել
կ'ապառնայք, վերջապէս քանի որ
տէրութեան բարձր հրովարտակաց
պատիւը և ըստ այնմ՝ ազգիս իրա-
ւունքները պաշտպանելու ապստամ-
բութիւն կը կոչէք, աւելի լաւ կը
համարիմ հրաժարիլ պաշտօնէս, քան
տեսնել հրովարտակաց պատուոյ նը-
ւազում և ազգիս իրաւունքի կորուս-
տը. զայս ըսելով տակաւին յիշեալ
ժողովականները չմեկնած կ'սկսի գրել
իւր հրաժարականն առ Բ. Դուռն
և առ ազգային Պատրիարքարանը,
ձանուցանելով միանգամայն Կոռա-
վարչին:

Կառավարիչը չորս միլիոն Հայոց
ազգին ցկեան Պատրիարքի հրաժա-
րականին վրայ փոխանակ Բ. Դրան
հրահանգին դիմելու, ինչպէս որ մեզ
համար եկած հրամանագրերուն գոր-
ծադրութիւնը Յունաց բողոքին վրայ
միշտ արգելած է, Բ. Դրան վերադա-
ն հարցնելով ըսելով, շարունակեց ընդ-
հակառակն իւր բռնութիւնները. քա-
նիցս զինու զօրութեամբ իւր միտքը
չկարծեալով յառաջ տանի և միա-
բանութեան անվեհեր դիմագրու-
թեամբ յայտնի իրաւունք մը յայտ-
նի բռնաբարել, նեղութեան և խա-
բէութեան կը դիմէ. երկրորդ օրը
մինչդեռ միաբանութիւնը կատակե-
լով կուգէ իւր գիշերային պահպա-
նութիւնը շարունակել. զօրաց ընդ-
հանուր հրամանատարը իւր հաւատ-
քին, իւր զինուորական պատուոյն և
գլխոյն վրայ կերդնու, թէ առանց
Ձեզ լուր տալու բան մը չեմ ըներ,
թէ կառավարիչը Բ. Դրան հրահան-
գին դիմած է վերստին, խնայեցէք
զօրքին, որ չորս օրէ 'ի վեր ստլայա-
տականերու վրայ անհանգիստ է և տե-
ղերնիդ գացէք: Միաբանութիւնը
վատահեղով այս երգմանց և խղճա-
հարկով արքունի զօրաց կրած նե-
ղութիւններէն, եկեղեցին թողլով
վանք կը քաշուի. կառավարութիւնը
կ'սկսի միման գործել. գիշերային Ե-
րուսաղէմէն երկու ժողովական կը
զրկէ, որք զօրքը Յունաց վանքէն
եկեղեցի լեցնելով և բոլոր գոնները
պաշարելով կէս գիշերը մէկ ժաման-
քած Յունաց աւել կը տան. ժամ 9ին

մեր լուսարարը ըստ իւր պաշտառ-
ութեան եկեղեցի կերթայ կանթեղ-
ները վերադնակելու. կը տեսնէ եկե-
ղեցւոյ յատակը փռուով ծածկուած,
լուր կը տայ տեղին, միաբանութիւ-
նը եկեղեցին կը վազէ, արգարե կը
տեսնէ եկեղեցին, սեղանները, անօթ-
ները աղտեղութեամբ լծաւորուած. կը
տեսնէ, որ փոխանակ երկու պահպան
զօրաց, խուռն բաղման ժամին մ'եկե-
ղեցւոյ մէջ պառկած է. կ'հարցնէ ինչ
և այս մեր եկեղեցւոյ վիճակը. ոչ ոք
չպատասխանէր. հասարակ զինուոր,
տասնապետ, հարկւարացեալ ամենն ալ
լուռ, հրամանատարը կը կոչէ. հարիւ-
րապետը Յունաց վանքը երթալով
պատասխան կը բերէ թէ պառկած է
և ժամը մէկին կրնայ տեսնուիլ.
կրկին ստիպումը կը կոչէ, որոյ վրայ
հրամանատարը 'Յունաց վանքէն ել-
լելով' զօրանոց կերթայ և հարիւրա-
պետը լուր կը բերէ թէ զօրանոցը
ձեզ կրպստէ. կերթան կը յիշեցնեն
իրեն երգումները և տուած պաշ-
տօնական վատահեղութիւնները. 'ի սկզբ-
բան անգէտ կը ձևանայ գործուած
իրաւապիտութեան. հարիւրապետին
կը հարցնէ, հարիւրապետը պատաս-
խանելու կը տատամնի, և 'ի վերջոյ
գիշերային երուսաղէմէն եկող ժողո-
վականներէն մին կը յայտնէ թէ
մեք աւել տուինք Յունաց՝ մեր ամե-
նուն ներկայութեան: Միաբանու-
թիւնը խտուր բողոքելով այս նեւ-
գութեան դէմ, լի վշտօք կը վերա-
դառնայ Ս. Աթոռս, կը դիմէ Ս.
Պատրիարքին՝ խորհրդակցութեամբ
այս ցաւերուն դարման մի ընելու և
հարկ եղած տեղը բողոքելու. վերջ
ամենայնի որոշուեցաւ՝ ընդհանուր
միաբանութեան կողմէն բողոքոյ հե-
ռագրեր ուղղել և ուղղուեցան առ
Բ. Դուռն և առ ազգային Պատրի-
արքարանն ի յուսով, որ անշուշտ
կայրերական բարեխնամ կառավա-
րութիւնը այս ամեն անիրաւու-
թեանց դէմ արգարութիւն կը հրա-
մայէ:

... Խորագիր

Հայկ. Համ. Գործ. ընկերութեան
տնօրինութիւնը իւր Արդ. ընկերակցացը
երկու ամսուան ընթացից համառօտ և
ըստ կարի տեղեկութիւնները տալիս պարտք
համարած ըլլալով, այս անգամ Ձեր պատ-
ուական թերթին մէջ իւր սոյն պարտքը
կատարելու իղծը կ'ըզայ, և սոյն շնորհ
չղանալու դէպքի ու լի վստահութեամբ
ներկայիս ընդունելութիւնը կը խնդրէ:

1876 հոկտեմբեր 22 տեղի ունեցած
ընդհանուր ժողովը Գանձաւորագրոյ նոր
պատրաստած կանոնագրութիւնն ընդու-
նելով վաւերացուց, որուն մէջ նոր նպա-
տակ մը ընդհանրութեան ընդդէմ համե-
մատ ընկերութեան գործողութիւններէ
զոյանալիք շահերն Օ/Ո 20 ոլը, օգնու-
թեան սնտուկ մը կազմել և մնացած 80ը
ընկերաց ձեռքը գոնուելիք բաժնեկը-
թոց համեմատ բաժնէն որոշուած էր:

Աւտի ըստ նոյն ընդհ. ժողովոյ ո-
րոշման նախկին տնօրինութեան գանձա-
պետաց փոխանորդ և գանձապահ Ռա-
փայէկան Բարսեղ Յիսիկոսի տաժամանակի-
եայ տնօրինութեան հետ համակամ գոր-
ծակցութեամբ որոշեցին 'ի միասնութիւն
ընդհանրութեան ամեն (Ա) տկոն սակայ
զու մարները տպահովապ գանձատանց
(պահ) մէջ գետեղել, որպէս զի կիրա-
ռութեան ժամանակ ընդ. ժողովոյ որոշ-
մամբ առնուի:

Գարձապ տնօրինութիւնն որոշեց ըստ
կանոնագրութեան թիւ (57) տասնա-
պետներ կարգել և օր առ օր իւր կիրա-
ռական և թէ գործացող զիջ վիճակի մի մէջ
մոցնել նախկին ընթացքը և այդ մասին
ալ գոհութեամբ սրտի կը խոստովանի
տնօրինութիւնն, տեսնելով որ ընդհան-
րութեան կողմանէ առ նպատակն չգիտե-
լու բարի կամը չգտնուի:

Նոյնպէս տնօրինութիւնն ընկերու-
թեան նպատակին ժամանելու, այսինքն
արհեստական վարժարանի մը և երեք
գործատաց միահաղոյն կարճ միջոցի մէջ
կազմուելուն պէտք եղած դիւրութիւն-
ները հայթայթելու կաշխատի. և սոյն
մասին ունեցած միտումը, անկեղծ և տ-
նեկեղ լի ուսմամբ ընդհանուրին ներկա-
յացնել կը պատրաստուի:

Խորհեցաւ նոյնպէս տնօրինութիւնն
միանգամայն կարելի եղածին չափ ծախ-
սելու կողմանէ գանձին բեռ մը չտալու
համար թէ կանոնագրութեան և իւր
կամեայ դրոյմով զիջող պահարաններու
ծախսին՝ իւրաքանչիւր ընկերէ 20 փարսյ
ծախսողին առնուլ, որով իւր համարա-
տուութեան օրը աւելորդ ծախսերու
չարոցներ չցընէ:

Արդ. տնօրինութիւնն ըստ իւր կար-
եաց ինչ որ ընել կարելին է՝ զայն առ-
յուսող և անձնական արդարութեամբ
չմեղանշելու չափ զօհողութեամբ իսկ
մինչև ցարդմանեալ ժամանակն դարձել
ուրախելով կը թողու սիրելի ընկերութեան
Արդ. Անդամակցաց որ իր պատիւն եղող
գործադիր իշխանութեան իր կողմանէ
պէտք եղած քաղաքութիւններն ու օգ-
նութիւնները չզրանալով ժամանակին ող-
ւոյն համեմատ ընկերութեան նպատակ-
ները ժամ յառաջ պատկուելուն կարողա-
ցնէ, այն է ամէն անշուշտ ընել պարտա-
ւորածը ընելով:

Ձայս 'ի պաշտօնէ ծանուցանել փո-
թալով կը խնդրուի, Արդ. Տէր Զեր պատ-
ուական թերթին մէջ սոյնին հրատարա-
կութիւնը չզրանալով մեր անկեղծ յար-
գանաց հաւատարմէն ընդունել բարեհա-
ճիք:

Որով Մեամ. . .
77 Յուն. 12 շ. 2. Գործ. ընկերութեան
Կ. Պոլիս 'ի Գիմաց Տնօրինութեան
Առեւտրայե
Ա. Գալաթի

Ի Ա Ն

Առաքիլի շահանէ էլպիսէ անպա-
րը իշուն անպարտա մահֆուզ ինկիլ-
թէրա նէֆէր չուգարը նիւմունէսինէ
միւթապրդ օլմագ վէ դօնթրաթօնը
21 ինճի կ'էնինտէն իթիպարէն պէ-
հէր հաֆթա իթի պին պէշէր երեզ
ատէտի թէսիմ օլունաբագ արգասը
այլնմագ վէ պէհասը մագ պուզ սէնէ-
տի փրուտինտէ սիմ մէճիտիյէ 20 զրչ
հիսապի իլէ նիզամիյէ խաղինէսինտէն
պէր վէշըր փէշին փրիլմէք վէ մէճի-
տիյէ փրիլմէտիլի հալտէ փիյայարը
մուճիպինճէ պիլ հիսապ ֆարգը իլէ
գայիսէ օլարագ իթա գըլընմագ շար-
թը իլէ միւպայեա օլունաճագ 8 պին
ատէտտէն 10 պին ատէտէ գատար
ինկիլթէրա նէֆէր չուգարընտան մա-
ամուլ եաղմուլըլըն պէհէր ատէտի
97 1/2 զրչա օլարագ թալիպի էօճտէ
սինտէ օլուպ ֆեանտէնի սանիի բու-
մինին 17 ինճի փազար իրթէսի կիւնի
գարարը գաթիսի փրիլթէնէ կիւնի
իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն երեզ
մի մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի տաքէ-
րիյէ կէլմէլէրի:

13 ֆեանտէնի սանի 1876
Պապը Սէրափէրի

Առաքիլի շահանէ նանգ ալիզ Բ-
տարէսինին գափանը տագիզ տէկիլ-
մէնինտէն օն կիւն դարֆրետա գան-
տըլմագ վէ պէհասը երեզիք երեզ
յրչա օլարագ փէշինէն ալիզ օլունմագ
շարթը իլէ ֆիլուլթ օլունաճագ երեզ
պին գըլէ քէփէկին պէհէր գըլէսի
19 փարայա օլարագ թալիպի էօճտէ-
սինտէ օլուպ ֆեանտէնի սանիի բու-
մինին 17 ինճի փազար իրթէսի կիւնի
գարարը գաթիսի փրիլթէնէ ֆիլուլթ
օլունաճաղընտան իլթիլա իթմէկէ
թալիպ օլանլարըն երեզ մէզքիւրտէ
Տարը Շուրայի տաքէրիյէ կէլմէլէրի:
1 ֆեանտէնի սանի 1876
Պապը Սէրափէրի

